

Könyvtári szolgáltatóhely közösségi szerepben

Kutatási jelentés

FEHÉR Miklós

A kistélepülések könyvtári ellátási rendszerének előző évtized közepén zajló átalakulása, ezen belül a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR) 2005-ben megkezdett kiépülése lényeges változást hozott a falvak kulturális életében. A KSZR révén számos magyarországi településen ismét életre kapott a könyvtár, és megkezdte a működését a könyvtári rendszer szolgáltatóhelye mint a rendszer új végpontja. Mára elmondhatjuk, hogy Magyarországon minden együttműködést vállaló település rendelkezik szakmailag gondozott, könyvtári ellátási rendszerbe kapcsolt települési könyvtárral vagy könyvtári szolgáltatóhellyel, azaz kulturális, információs ponttal. Ezt a változást alapvetően két tényezőre vezethetjük vissza. Az egyik maga a könyvtári rendszer, a rendszer nyújtotta lehetőségek tartalmasabb kihasználása. A nagyobb városokban működő könyvtárak – a KSZR-en belül ők a szolgáltató könyvtárak – szolgáltató rendszerbe kötötték ugyanis a kistépülési végpontokat, ezáltal saját városi szintű szolgáltatási minőségükkel jelentek meg az ellátott területeken (jóval nagyobb állomány, elektronikus feltárás, rugalmas állománymozgatás, központi szolgáltatások, közösségi programok, felhasználóképzés). A másik tényező a működtetést lehetővé tevő forrás megléte. A KSZR működtetését szolgáltatóhelyenként milliós nagyságrenddel támogatta/támogatja az

állam. Ez az összeg 2013-ban településmérettől függően várhatóan 600–1400 ezer forint lesz.

A kezdeti lépések óta közel egy évtized telt el. Születtek-e eredmények? Érezhető-e a könyvtári szolgáltatóhely jelenléte a település kulturális életében? A Könyvtári Intézet kutatása 2012-ben annak vizsgálatára irányult, hogy a könyvtári szolgáltatóhely – az ott dolgozó munkatárs(ak) véleménye szerint – milyen kulturális, közösségi szerepet tölt be a település életében.

A vizsgálati eredmények ismertetése előtt meg kell említenünk, hogy 2013. január elsejével komoly strukturális változások következtek be, melyek a KSZR működésére is kihatottak. A megyei könyvtárak fenntartója a korábbi megyei önkormányzat, majd ezt követően az állam helyett a székhely település önkormányzata lett. A megyei könyvtár mellett ugyanazon a településen külön működő városi könyvtár a megyei könyvtárba integrálódott. Az új intézmény élére pályázatattal sok esetben új vezető került. Emellett a közigazgatás rendszere is átalakult: felálltak a járási hivatalok. A KSZR ellátást 2013-ra már nem a többcélú kistérségi társulások rendelhették meg a szolgáltató könyvtártól, hanem maguk az érintett települések, még hozzá minden esetben a megyei könyvtártól, mint attól az intézménytől, amelynek kizárólagos lehetősége van arra, hogy az államtól az ellátás működtetésére normatív támogatást hívjon le. A megyei könyvtárhoz kerülő normatíva csak az ellátás tartalmi feladatainak ellátására használható fel, tehát nem forgácsolódhat szét egyéb célokra. A megyei könyvtár az 1997. évi CXL törvény 2013. január 1-jével hatályba lépett módosításával felhatalmazást, megbízást kapott arra, hogy működtesse a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszert, valamint hogy a települési önkormányzatok számára megállapodás alapján igénybe vehető szolgáltatásokat biztosítson a könyvtári szolgáltatóhelyen nyújtott könyvtári szolgáltatások megszervezéséhez. A megyei könyvtárnak lehetősége van arra, hogy a KSZR ellátásba a városi könyvtárakat is bevonja, tehát

a korábbi szolgáltató könyvtári szerepek vagy azok egy részének ellátása továbbra is megmaradhat a szolgáltatóhelyet működtető településhez közel eső városi könyvtár feladatkörében.

A 2013. január 1-jével életbe lépő változások nagyon lényegesek ugyan, de vizsgálatunk megállapításaira pillanatnyilag nincsenek befolyással. Ezek a változások majd hosszabb távon hozhatnak mérhető eredményt. A szolgáltatóhelyek rendszerszerű működésének várható erősödése, a forrásfelhasználás központi kezelésének kialakítása, ezzel a hatékonyság garantálása ugyanis tovább javíthatja a könyvtári szolgáltatóhely közösségi szerepben elért eredményeit. Öt-tíz év múlva, a mostani vizsgálat esetleges megisméltésekor a mért értékekből remélhetőleg már majd erre következtethetünk.

A 2012-es vizsgálat alapadatai, összefoglaló megállapításai

Vizsgálati módszerünk a kérdőívezés volt, melyet elektronikus felületen tettünk elérhetővé; a kérdőív 16 kérdést tartalmazott*. Az adatgyűjtést 2012. július 2-án kezdtük és 2012. szeptember 16-án fejeztük be. Potenciális adatszolgáltatóknak (= PA) a KSZR ellátásban részesülő szolgáltatóhelyeket tekintettük, azaz mintegy kétezer települést. A visszakapott kérdőívek száma 688 db (PA 35%) volt, ezeket dolgoztuk fel.

A kistépülések intézményeiről az átlagemberben olyan kép él, hogy templom és kocsmá biztosan mindenhol van. Bármilyen meglepő, de ez nincs mindig így! Esetünkben ugyanis templom az adatközlő települések 85, kocsmá pedig 75%-ában van, míg könyvtár 93%-ában, vagyis 2012-ben *a magyar települések legszámosabban működő intézménye a könyvtár volt!*

A települések közösségi kulturális élete gazdagnak mondható. Leggyakrabban valamilyen zenei csoport, együttes, társas- vagy néptáncscsoport, énekkar/dalkör működése a jellemző. A közös-

* A kérdőív a tanulmány függelékében olvasható.

ségi tevékenységek preferált helyszíne a művelődési ház vagy az iskola, harmadik helyszínként a könyvtárat, negyedikként pedig valamilyen vallási színteret említettek. Míg a vallási színtér szinte kizárólagosan a vallási közösségeknek, az iskola pedig a tanulócsoporthoz biztosít helyet, addig a könyvtár mindenféle közösségi kategóriának otthont ad. Amennyiben a könyvtár rendelkezik csoportfoglalkozásra alkalmas terekkel, alkalmas énekkar vagy tánccsoport befogadására is. *A kistelepüléseken a civil csoportoknak a könyvtár a művelődési házzal azonos feltételekkel tud támogatást adni.*

A könyvtárak sokféle gyermek és a felnőtt foglalkozást is tartanak: részt vesznek a település ünnepeinek, a különböző szabadidős programok, kiállítások, irodalmi estek szervezésében. A könyvtárak harmada valamilyen formában használatképzéssel is foglalkozik. Összességében tehát elmondható, hogy igen sokféle tevékenység folyik a könyvtárakban, és ezek többsége ösztönzi a könyvtárhasználatot és az olvasást.

A könyvtár programkínálata az egyes felhasználói csoportokat célozza meg, a települési rendezvények inkább a nagyobb közösségi ünnepekre, a sport és a vallási rendezvényekre fókuszálnak.

A települések 20%-ában tartották a legfontosabb közösségi színtérnek a könyvtárat. A rendezvények további 56%-ában együttműködő partnerként szerepel, és a közösségi programoknak csupán 13%-a nem kapcsolódik a könyvtár közösségi szerepvállalásához.

A könyvtár annyit ér, amennyit a könyvtáros! A KSZR könyvtáros azért tud „jó” lenni, mert az ellátás KSZR rendszere hozzáadott értéként növeli a helyi könyvtár és könyvtáros potenciáját, hatékonyságát, sikerességét.

Ugyanakkor a könyvtár közösségi szintértéként helyet (körülményeket) biztosít a kulturális kezdeményezések számára. Jelentős a szerepe a személyzet, a szervezési feladatok, a szükséges eszközök biztosításában is. Külön kategóriát képvisel a marketingmunka, a dokumentálás és a forrásszerzés – melyekre az esetek mintegy

harmadában került sor – ugyancsak a könyvtár támogatásával.

A könyvtár a visszajelzések alapján a települési kulturális értékrangsor harmadik helyén áll. A falunap és a templomba járás előzi meg, utána pedig különféle alkotások (szobrok, emlékhelyek), helyi kiállítások, bemutatók megtekintése szerepel, majd sportprogramok, faluház, tájház, egyéb épület (pl. iskola), temető, kert, arborétum, fürdő látogatása, egyéb szabadidős programok pl. étkezés (pl. csárda), szórakozás (pl. disco), közművelődési, kultúrházi program, mozi igénybevétele következnek.

A válaszadók 94,62%-a tulajdonít a könyvtárnak szerepet a közösségi élettel összefüggésben, közülük a könyvtár szerepét nélkülözhetetlennek vagy meghatározónak 72%-uk, jelentéktelennek 23%-uk minősítette. Érdekességként említjük, hogy a könyvtárak is nagyjából így látták magukat: a lakosság 73%-áról feltételezték, hogy a fontosnak tartják, 27%-áról, hogy nem.

Az ellátásban közreműködő *szolgáltató könyvtár szerepe* ma még elsősorban a *klasszikus ellátórendszeri területeken* (könyvtárközi kölcsönzés, dokumentumellátás, adatbázis-építés, információs tanácsadás és helyszíni segítségnyújtás) erős, a honlap-információk, pályázati támogatás, rendezvény-támogatás és a fiatalok ellátása háttérbe szorul. Kritikusként mondható a helyi kiskönyvtár tevékenységének fundamentumát jelentő helytörténeti együttműködés is.

Részletes elemzés

A kérdés sorszáma a kérdőívben: 1.

A KSZR-szolgáltatóhelyek a kistelepülések könyvtári ellátást hivatottak biztosítani, ott működnek. A válaszadók megoszlása az első kérdésre a települési lélekszám alapján az alábbiak szerint alakult:

A település lakosság-száma	Beérkezett válaszok száma	Százalék
100 fő alatti	51	7,41%
100–500 fő közötti	258	37,50%
500–1000 fő közötti	183	26,60%
1000–3000 fő közötti	179	26,02%
3000–5000 fő közötti	16	2,33%
5000 fő feletti	1	0,15%

A legnagyobb halmazt a 100–500 fős települések alkotják, ezt követi az 500–1000 fős települések köre, majd az 1000–3000 fő közöttiek. A szélső értékek (100 fő alatt, 5000 fő felett) kevésbé jellemzőek, bár látszik, hogy bőven akad száz fő alatti település is, ahol a tevékenység még ezek szerint egy ilyen felmérésben való részvételre is kiterjed.

A potenciális adatszolgáltatói körhöz (PA) viszonyított válaszadási hajlandóság 62%-os, ami magasnak tekinthető. Ez a tény arra utal, hogy a kistelepülési szolgáltatóhely aktívan vesz részt a település életében, és együttműködik a település életét érintő folyamatokban.

A kérdés sorszáma a kérdőíven: 2.

Annak érdekében, hogy a válaszok esetében a regionális jellemzőket is ki tudjuk mutatni, rákérdeztünk az adatszolgáltató település regionális elhelyezkedésére is. Ennek alapján a válaszadók elhelyezkedése az alábbiak szerint alakult:

A település földrajzi helye	Beérkezett válaszok száma	Százalék
Észak-Magyarország (Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nógrád)	223	32,41%

A település földrajzi helye	Beérkezett válaszok száma	Százalék
Észak-Alföld (Hajdu-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs-Szatmár-Bereg)	36	5,23%
Dél-Alföld (Bács-Kiskun, Békés, Csongrád)	61	8,87%
Közép-Magyarország (Pest)	13	1,89%
Közép-Dunántúl (Komárom-Esztergom, Fejér, Veszprém)	56	8,14%
Nyugat-Dunántúl (Győr-Moson-Sopron, Vas, Zala)	119	17,30%
Dél-Dunántúl (Baranya, Somogy, Tolna)	173	25,15%
Nincs válasz	7	1,02%

A válaszadás pontosan követi a KSZR térképet, azaz Észak-Magyarország, Dél-Dunántúl és Nyugat-Dunántúl a három leginkább érintett régió, innen érkezett a legtöbb válasz is. Meglepő, de a válaszadók 1%-a (7 esetben) nem tudta, vagy nem akarta magát régióba besorolni.

A kérdés sorszáma a kérdőíven: 3.

Kíváncsiak voltunk, hogy a településen milyen intézmény, kulturális szervezet, közösség (beleértve az egyháziakat is) működik. Ennek érdekében rákérdeztünk 13 lehetséges kategória jelenlétére. Működik-e a településen: könyvtár, iskola, művelődési ház, mozi, faluház, e-Magyarország pont, teleház, ifjúsági klub vagy egyéb ifjúsági közösségi színtér, idősothton, idősök napközije, vallási felekezet, templom, sport-

kör, sportklub, sportszervezet, kocsmá, egyéb közösségi szerepet betöltő intézmény?

A válaszok alapján a következő kép alakult ki:

Könyvtár	93%
Vallási felekezet, templom	85%
Kocsmá	75%
Művelődési ház	55%
Sportkör, sportklub, sportszervezet	49%
Iskola	46%
E-Magyarország pont	44%
Ifjúsági klub vagy egyéb ifjúsági közösségi szintér	38%
Faluház	36%
Teleház	28%
Egyéb közösségi szerepet betöltő intézmény	28%
Idősothon, idősek napközije	20%
Mozi	1%

A felsorolt kategóriák közül az első három helyen a *könyvtár*, a *templom* és a *kocsmá* áll.

A könyvtár jelenléte meghatározó: 93%! Elvileg mindegyik válaszadó településen van könyvtár, hiszen a könyvtárak küldték vissza a választ, tehát az értéknek elvben 100%-nak kéne lennie. A látszólagos ellentmondást a könyvtári statisztika oldja fel, hiszen ismeri és kezeli azt a fogalmat: szünetelő könyvtár. Ezek a könyvtárak adatot ugyan szolgáltatnak, de nem működnek. A mi esetünkben a válaszadók 4,51%-a (31 válaszadó) jelezte, hogy a könyvtár nem működik, ami megfelel a statisztikai arányoknak. Néhány esetben a nem tudom vagy a nincs válasz érték került bejelölésre, ami belefér a kitöltői bizonytalanságba.

A kistelepülésekről az átlagembernek az a képe, hogy *templom és kocsmá* mindenhol van. Valójában így meglepetés a csupán 85, illetve 75%-os jelenlétük. A 100 fő alatti és a 100–500 fő közötti kistelepüléseken fordult elő a templom és a kocsmá hiánya, bár elvétve a magasabb lélekszámú településen is jeleztek nemleges választ.

A következő szintet – és ez szintén meglepetés – még mindig nem az iskola, hanem a művelődési ház vezeti, igaz, hogy csupán a települések 55%-ban van jelen (feltehetően egyébként nem önálló intézményben, hanem összevonva adott esetben a könyvtárral). Minden második település bír sportkörrel és iskolával, de még elég gyakori az e-Magyarország pont és az ifjúsági szintér jelenléte is. Meglepő, hogy idősellátási szintér – a válaszadók véleménye alapján – csupán 20%-ban található, pedig kötelező önkormányzati feladatról van szó, moziról pedig már gyakorlatilag nem is beszélhetünk!

A kategóriákat figyelmesen szemlélőnek talán feltűnik, hogy egyes fogalmak átfedhetik egymást. A könyvtár tevékenysége – részben, jelentős részben – képes lefedni az E-Magyarország pont, az Ifjúsági klub vagy egyéb ifjúsági közösségi szintér, a faluház és a teleház körét, míg a művelődési ház a faluházzal hozható leginkább fedésbe. Ha így, a közös értékeket jelenítjük meg, akkor az alábbi arány alakul ki:

- ☉ könyvtár (és könyvtári szerepkörrel fedhető intézmények) összesen: 239 százalékpont,
- ☉ művelődési ház (és művelődési szerepkörrel fedhető intézmények) összesen: 91 százalékpont.

Mindezek alapján elmondhatjuk, a kistelepülésen az alapvető és sokfunkciós szerepet betölteni képes intézmény leginkább a települési könyvtár. A könyvtár a kistelepülésen az e-Magyarország pont, az ifjúsági klub vagy egyéb ifjúsági közösségi szintér, a faluház és a teleház funkciói mellett képes művelődési házként is működni. Sőt, érdemes lenne elgondolkodni – a gyermekkönyvtár mintájára – „időskönyvtár” vagy „szépkorú könyvtár” nyitására is, és ezzel az idősellátásba közvetlenül is bekapcsolódni.

A kérdés sorszáma a kérdőívben: 4.

Kíváncsiak voltunk, hogy a településen milyen kulturális közösség működik, ezért rákérdeztünk, hogy működik-e énekkar, dalkör, zenei csoport, együttes, néptáncsoport, társastánc csoport, klub, szakkör, ifjúsági közösség, egyházi közösség, nyugdíjas közösség, egyéb közösség.

Amennyiben működik, akkor milyen helyszínen? A könyvtár és az egyéb intézmények mennyire tudnak otthont adni ezeknek a közösségeknek?

A válaszok alapján három kategória rajzolódik ki.

Zenei csoport, együttes	37%-ban működik a településeken.
Társastánc csoport	37%-ban működik a településeken.
Néptánc csoport	31%-ban működik a településeken.
Énekkar, dalkör	27%-ban működik a településeken.
Klub, szakkör	25%-ban működik a településeken.
Ifjúsági közösség	22%-ban működik a településeken.

Nyugdíjas közösség

Egyéb közösség

Egyházi közösség

19%-ban működik a településeken.

19%-ban működik a településeken.

11%-ban működik a településeken.

A legjellemzőbb a zenei csoportok és a tánc-csoportok jelenléte. Ezt követi a szakkör-szerűen működő énekkar, klub, ifjúsági közösség, végezetül pedig a nyugdíjas, egyházi és egyéb közösség került a harmadik kategóriába. Összességében elmondhatjuk, hogy a településeken élénk kulturális közélet folyik, általában több közösség is jelen van.

Ennek a kérdésnek a keretében rákérdeztünk arra is, hogy ezek a közösségek hol működnek. A lehetséges helyszínek alapján az alábbi kép rajzolódik ki:

	Énekkar	Zenei csoport	Néptánc-csoport	Társastánc-csoport	Klub, szakkör	Ifjúsági közösség	Egyházi közösség	Nyugdíjas közösség	Egyéb közösség	Sorrendszuma érték alapján
Művelődési házban	15%	6%	10%	5%	13%	9%	1%	13%	7%	79
Iskolában	14%	5%	15%	7%	26%	5%	1%	1%	2%	76
Könyvtárban	6%	2%	1%	1%	14%	11%	1%	9%	10%	55
Vallási helyszínen	9%	1%	0%	0%	1%	3%	35%	2%	2%	53
Faluházban	6%	2%	3%	2%	6%	4%	1%	7%	4%	35
Egyéb helyszínen	5%	2%	2%	1%	5%	2%	2%	5%	7%	31
Ifjúsági klubban	1%	1%	0%	0%	6%	7%	0%	1%	1%	17
Sport helyszínen	0%	0%	1%	0%	5%	3%	1%	0%	6%	16
Nyugdíjas otthonban	4%	1%	0%	0%	4%	0%	1%	5%	0%	15
Teleházban	1%	0%	0%	0%	3%	2%	0%	1%	1%	8
Kocsmában	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1

A táblázat alapján jól látható, hogy a településeken számtalan helyszínen folyik közösségi élet, közösségi tevékenység. A közösségek életében, működésük támogatásában a művelődési ház és az iskola játssza az elsődleges szerepet. Hozzájuk harmadikként a könyvtár, illetve negyedikként a vallási szintér tud csatlakozni. De míg a vallási szintér szinte kizárólagosan a vallási közösségeknek biztosít teret, addig a könyvtár esetében jól látszik, hogy minden közösségi kategóriának otthont ad. A tánccsoportok, énekkar, zenei csoportok maradnak el a könyvtártól, de hiszen ez érthető, hiszen ehhez a könyvtárnak nincs meg a fizikai tere. Amennyiben a könyvtár csoportfoglalkozásra alkalmas terekkel bírna, úgy a civil csoportok számára a művelődési házzal azonos szerepkörűvé válna.

A táblázat nagyon szemléletes és érdemes az átgondolásra! Az iskola természetesen elsősorban a diákjai számára biztosít közösségi lehetőségeket, tehát a település egésze számára a művelődési ház és a könyvtár marad mint közösségi

folyamatokat támogató intézmény. Jól látszik, hogy az ifjúsági klub, a nyugdíjas otthon és a teleház ezen a téren nem tud érdemi eredményt felmutatni! Úgy tűnik, hogy ezek az intézmények nem tudnak a településen érdemi közösségi szerepet betölteni, ha van könyvtár, és van művelődési ház.

A kocsma mint „intézmény” ma már egyáltalán nem működik. Nem ad otthont sem dalárdának, sem egyéb civil csoportoknak, játék köré szerveződő (pl. kártya, biliárd stb.) közösségeknek. Ez a tény a kocsmákat üzemeltetőket kéne, hogy elgondolkodtassa, bennünket viszont a könyvtárra vonatkozó megállapítás kell, hogy mozgasson, a könyvtár a település közösségi életében – éppen a 93%-os jelenléte révén – alapvető, mással nem pótolható szereppel bír!

A kérdés sorszáma kérdőtíven: 5.

Kíváncsiak voltunk arra is, hogy a könyvtár milyen rendezvényeket tart, milyen gyakorisággal, és ezeken milyen részvételi arány mutatható ki.

A program neve	A programot tartó könyvtárak %-ban	Gyakoriság	Résztevők becsült száma
Könyvtári foglalkozás (felnőtt, gyerekek)	71%	Jellemző az 1–2, de gyakori a 3–5, sőt, a 10 feletti alkalom is!	Legtöbbször kevesebb, mint 50 fő
Ünnepség, falunap, évforduló, megemlékezés	51%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom	Legtöbbször 50–100 fő között
Egyéb szabadidős program	50%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom, de jellemző a 3–5 alkalom is!	Legtöbbször 50–100 fő, illetve kevesebb mint 50 fő
Kiállítás	46%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom, de gyakori az évi 3–5 alkalom is	Legtöbbször 50–100 fő között
Könyvtári óra iskolásoknak	45%	Jellemző az 1–2, de gyakori a 10 feletti és a 3–5 alkalom is!	Legtöbbször kevesebb, mint 50 fő, illetve 50–100 fő között
Filmvetítés, DVD nézés	43%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom, de jellemző a 3–5 alkalom is!	Legtöbbször kevesebb, mint 50 fő, illetve 50–100 fő között

A program neve	A programot tartó könyvtárak %-ban	Gyakoriság	Résztevők becsült száma
Egyéb (bármilyen más) program	43%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom, de jellemző a 3–5 alkalom is!	Legtöbbször 50–100 fő, illetve kevesebb mint 50 fő
Irodalmi program	42%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom	Legtöbbször kevesebb, mint 50 fő, illetve 50–100 fő között
Beszélgetés	42%	Legtöbbször évi több mint 10 alkalommal	Legtöbbször kevesebb, mint 50 fő, illetve 50–100 fő között
Író-olvasó találkozó	40%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom	Legtöbbször kevesebb, mint 50 fő, illetve 50–100 fő között
Verseny (szavaló, éneklő stb.)	36%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom	Legtöbbször kevesebb, mint 50 fő, illetve 50–100 fő között
Használóképzés (felnőtt, gyerek)	32%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom	Legtöbbször kevesebb, mint 50 fő
Egészségügyi program	31%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom	Legtöbbször kevesebb, mint 50 fő, illetve 50–100 fő között
Zenei program	28%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom	Legtöbbször 50–100 fő, illetve kevesebb, mint 50 fő
Egyéb (bármilyen más) program	43%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom, de jellemző a 3–5 alkalom is!	Legtöbbször 50–100 fő, illetve kevesebb, mint 50 fő

A könyvtárak túlnyomó része a gyermekeknek és a felnőtteknek egyaránt szervez foglalkozásokat. A könyvtárak fele kiveszi a részét a települési ünnepek, szabadidős programok, kiállítások, irodalmi estek szervezésében, illetve helyet biztosít az ilyen programoknak. Zenei és egészségügyi programok kevésbé jellemzőek, viszont a könyvtárak harmadában szervezett használóképzés is folyik. Ezen a területen lenne még mit tenni a környezet motiválására, a potenciális könyvtárhasználók elérésére. Megállapítható, hogy igen sokféle, színes tevékenység folyik a könyvtárakban. A kérdőíven felsorolt 14 programtípus közül a legkevésbé jellemző tevékenység is megközelíti a 30%-os jelenlétet (zenei program: 28%), de a felsoroltakon kívül számos egyéb programot is szerveznek a

könyvtárak, amelyet az egyéb kategória 43%-os aránya jelzett.

A táblázatban látható részvételi arányokból pontosan nem mutatható ki, hogy egy könyvtár konkrétan hány rendezvényt, programot szervez egy évben, de az jól látszik, ha a könyvtár a felsorolt 15 féle lehetőségnek csupán harmadában vesz részt, már akkor is éves szinten a programjai száma meghaladja a 20 alkalmat. Nyugodtan beszélhetünk tehát rendszeres, havonta minimum két olyan programról, amelyet a könyvtár generál, illetve menedzsel a körülötte élők számára.

A kérdés sorszama a kérdőíven: 6.

A könyvtár súlyára nemcsak az utal, hogy hány programot szervez. Fontos figyelembe vennünk azt is, hogy maga a település milyen nagyságren-

dű és miféle érdeklődést kielégítő programokat szervez. Ezért rákérdeztünk a könyvtáron kívül tartott közösségi rendezvényekre is hatféle lehetőséget kínálva a válaszádsra:

– ünnepség, falunap, évforduló, megemlékezés,

- kulturális program,
- sport program,
- vallási, felekezeti program,
- turizmussal összefüggő egyéb közösségi program,
- egyéb program.

A program neve	A programot tartó települések %-ban	Gyakoriság	Résztevők becsült száma
Ünnepség, falunap, évforduló, megemlékezés	92%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom, de jellemző a 3-5 alkalom is!	Legtöbbször 50–100 fő között, illetve annyian, ahányan adott helyen élnek
Kulturális program	72%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom	Legtöbbször 50–100 fő között
Sport program	67%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom, de jellemző a 10 feletti alkalom is!	Legtöbbször 50–100 fő között
Vallási, felekezeti program	67%	Legtöbbször évi 1–2 alkalom, de jellemző a 10 feletti alkalom is!	Legtöbbször 50–100 fő között
Egyéb program	41 %	Legtöbbször évi 1-2 alkalom	Legtöbbször 50-100 fő között
Turizmussal összefüggő egyéb közösségi program	40 %	Legtöbbször évi 1–2 alkalom	Legtöbbször 50–100 fő között

Jól látható, a települések a falunapot, a településhez köthető állami, egyházi ünnepek közös megtartását preferálják. Ilyen jellegű program szinte kivétel nélkül mindenhol van. A falvak kétharmada szervez kulturális programot is, de ezt csak évi egy-két alkalommal. Számosságában a sport és a vallási programok jelentősebbek az általános kulturális eseményeknél. A turizmussal összefüggő rendezvények száma még meglehetősen ritka, legalábbis az előző kategóriákhoz képest.

Ha a könyvtári és a könyvtáron kívüli programok táblázatát összevetjük, akkor szembe tűnik, hogy a könyvtár programkínálata inkább az egyes felhasználói csoportokat célozza meg, míg a települési rendezvények elsősorban a nagy közösségi ünnepekre, a sport és a vallási rendezvényekre fókuszálnak. Ily módon a rendezvények

(a könyvtári és a települési szervezésű) egymás kiegészítőivé válik. Ezáltal beszélhetünk színes és változatos települési életéről.

A kérdés sorszáma: 7.

Kíváncsiak voltunk, hogy a településen élő könyvtáros szerint a könyvtár milyen szerepet tölt be a településen működő kulturális csoportok, közösségek életében. A kérdés megválaszolásához az alábbi válaszlehetőségeket kínáltuk fel:

- A könyvtár működése nem kapcsolódik a csoportok, közösségek életéhez.
- A könyvtár együttműködik a település közösségi életében jelen lévő csoportokkal, közösségekkel.
- A könyvtár a közösségszervezés fő színtere a településen.
- Nem tudom megítélni.

Lehetséges válaszok	A beérkezett válaszok száma db	A beérkezett válaszok száma a válaszadók százalékában %
A könyvtár együttműködik a település közösségi életében jelen lévő csoportokkal, közösségekkel.	385	55,96%
A könyvtár a közösségszervezés fő színtere a településen.	141	20,49%
A könyvtár működése nem kapcsolódik a csoportok, közösségek életéhez.	88	12,79%
Nincs válasz.	51	7,41%
Nem tudom megítélni.	23	3,34%

A válaszarányokból arra tudunk következtetni, hogy a válaszadók reálisan igyekeztek megítélni a könyvtár szerepének súlyát. A települések ötödénél a könyvtár elsődleges szintérenként szerepel, több mint felénél pedig együttműködő partnerként (ez a települések 76%-át jelenti). A települések mintegy 13%-ban a könyvtár működése nem kapcsolódik a közösségi szerepvállaláshoz, néhány esetben pedig nemleges volt a válasz (7%), vagy nem tudta (3%) a válaszadó a kérdést megítélni.

Területen szerzett primer tapasztalatainkból tudjuk, hogy a könyvtár szinte mindig annyit ér, amennyit a könyvtárosa tesz érte, vagyis a munkatárs személye, felkészültsége, alkalmasága a sikeresség legfőbb záloga.

A fenti, 76%-os pozitív eredmény ezek szerint azt jelenti, hogy 76%-ban jó, avagy éppen kiváló szakemberek dolgoznak a kistélepüléseken? A válasz erre a kérdésre az, hogy nem jelenti, illetve, hogy mégis azt jelenti. Ez a kettős válasz magyarázatra szorul.

Tisztán kell látnunk, hogy nem vélelmezhető, hogy Magyarország kistélepüléseiben 20%-ban kiváló, további 56%-ban pedig jól felkészült szakemberek lennének a könyvtári dolgozók, hiszen itt nagy százalékban nem szakképzett munkaerőről van szó, hanem alkalmi foglalkoztatású, sok esetben közhasznú munkavégzésről, gyakran, sokszor évenkénti gyakorisággal cserélődő munkatársakkal. Mitől jók mégis az eredmények? Egyértelmű, hogy az eredményeket ebben az esetben az ellátás rendszere, a helyi könyvtár, illetve könyvtáros mögött álló szolgáltató könyvtár és annak szakmai stábjára éri el. Az eredmény egyértelműen bizonyítja az ellátási rendszer eme formájának hatékonyságát, amellyel az ellátás KSZR rendszere hozzáadott értéként növeli a helyi könyvtár hatékonyságát, sikerességét. A helyi könyvtár azért képes a helyi közösségekkel érdemben együttműködni, velük érdemben aktivitást kifejteni, mert erre a könyvtárellátás rendszere felkészíti, alkalmassá teszi.

A kérdés sorszáma: 8.

Részben az előző kérdés kontrolljaként, részben annak érdekében, hogy a könyvtári szerepvállalást árnyalni tudjuk, rákérdeztünk arra is, hogy a könyvtár a településen működő kulturális csoportokkal/közösségekkel milyen tartalommal működik együtt. A kérdés megválaszolásához az alábbi válaszlehetőségeket biztosítottuk, melyek közül többet is meg lehetett adni:

- ☉ a könyvtár nem működik együtt;
- ☉ a könyvtár működési helyet biztosít;
- ☉ a könyvtár eszközöket ad;
- ☉ a könyvtár pénzt szerez, pályázatokat ír;
- ☉ a könyvtár személyzettel segít;
- ☉ a könyvtár szervezőmunkát végez;
- ☉ a könyvtár bemutatkozási lehetőséget biztosít;
- ☉ a könyvtár közreműködik a működés dokumentálásában;
- ☉ a könyvtár közreműködik az elért eredmények terjesztésében, az erről szóló híradások közvetítésében (honlapon, helyi sajtóban, hirdető felületén);
- ☉ egyéb módon segít.

Mivel az előző kérdésben 12,79%-ban kaptuk azt a választ, hogy a könyvtár működése nem kapcsolódik a közösség életéhez, így az együtt-

működési tartalmak részletezése kapcsán is hasonló nagyságrendű választ vártunk arra a kérdésre, hogy a „könyvtár nem működik együtt”.

Lehetséges válaszok	A beérkezett válaszok száma db	A beérkezett válaszok száma a válaszadók százalékában %
A könyvtár működési helyet biztosít.	442	64,24%
A könyvtár személyzettel segít.	392	56,98%
A könyvtár szervezőmunkát végez.	390	56,69%
A könyvtár eszközöket ad.	322	46,80%
A könyvtár egyéb módon segít.	295	42,88%
A könyvtár bemutatkozási lehetőséget biztosít.	247	35,90%
A könyvtár közreműködik az elért eredmények terjesztésében, az erről szóló híradások közvetítésében (honlapon, helyi sajtóban, hirdető felületén).	210	30,52%
A könyvtár közreműködik a működés dokumentálásában.	155	22,53%
A könyvtár pénzt szerez, pályázatokat ír.	73	10,61%
A könyvtár nem működik együtt.	41	5,96%

A válaszokból markánsan látszik, hogy a könyvtárnak a kulturális csoportokkal/közösségekkel történő együttműködése legfőbb, egyben leggyakoribb formája a működéshez történő hely biztosítása. Azaz ez a tény igazolja, hogy a könyvtár közösségi szintér (is), a település lakossága a könyvtárat így (is) használja! Jelentős az együttműködés a személyzet, a szervezési feladatok, a szükséges eszközök biztosításában is. Külön kategóriát képvisel a marketingmunka, a dokumentálás és a forrásszerzés, melyekre szintén gyakran, az esetek mintegy harmadában kerül sor. A könyvtár együttműködését a forrásszerzésben (10,61%) fokozhatónak érezzük. Ehhez szemléletmód váltásra, ezen belül arra van szükség, hogy a könyvtár és a településen működő kulturális csoportok / közösségek közös projekteket dolgozzanak ki, illetve szerepelt-

sék egymást partnerként (pl. a könyvtárat, mint dokumentátort) a projektekben. Ennél a kérdésnél a nem működik együtt válaszlehetőséget mindössze a válaszadók 6%-a jelölte be: ezek szerint, ha a könyvtár működése nem is kapcsolódik valamely közösség életéhez, az együttműködést azért még ezen esetekben is kimutatható és csak minimális, (6%-os) az az érték, ahol ezt a válaszadók kizárják.

A kérdés sorszáma a kérdőívben: 9.

A könyvtár beágyazottságát, elfogadottságát, helyét próbáltuk a következő kérdéssel is vizsgálni. 15 felkínált lehetőségből kértük a választást, hogy hogyan látják, milyen közösségi, kulturális intézmény vagy program megtekintése ajánlható szívesen egy településre látogatónak?

- Templom megtekintése,
- Faluház, tájház megtekintése,

- Kiállítás, bemutató megtekintése,
- Egyéb épület (pl. iskola) megtekintése;
- Műalkotás (szobor, emlékhely) megtekintése;
- Temető megtekintése;
- Kert, arborétum megtekintése;
- Települési eseményen való részvétel ajánlása (falunap stb.);
- Sportprogram;
- Fürdő vagy egyéb szabadidő eltöltési lehetőség;
- Étkezés (pl. csárda), szórakozás (pl. disco);
- Könyvtárhasználat, könyvtári programon való részvétel;
- Mozielőadás megtekintése.
- Közművelődési, kulturházi program;
- Egyéb program;

Ajánlott intézmény, program megtekintése	Nemleges ajánlás %-ban	Semleges ajánlás %-ban	Pozitív ajánlás %-ban
Települési esemény, falunap	1,75%	6,83%	78,20%
Könyvtárhasználat, könyvtári program	1,16%	9,88%	75,44%
Templom	2,76%	20,35%	65,84%
Sportprogram	2,76%	10,32%	54,94%
Műalkotás	4,80%	17,59%	51,74%
Közművelődési program	2,18%	8,87%	49,86%
Kiállítás, bemutató	4,21	8,72%	46,81%
Faluház, tájház	7,12 %	12,94%	34,16%
Egyéb épület	8,43%	16,28%	33,87%
Egyéb program	4,07%	7,85%	30,67%
Temető	13,66%	32,56%	23,83%
Étkezés, szórakozás	9,89%	7,70%	20,06%
Fürdő, egyéb szabadidő program	7,42%	4,51%	16,42%
Kert, arborétum	9,45%	7,12%	13,23%
Mozi	11,05%	2,18%	1,75%

A programok közötti ajánlási rangsorban a könyvtár második helye igen meggyőző! Az első három helyen a falunap, a könyvtár és a templom áll. A falunap és a templom a két legemblematikusabb megjelenési formája a közösségnek, úgyhogy közöttük lenni a könyvtár számára mindenképpen elismerés, hiszen olyan választási lehetőségek kerültek hátrébb, mint a sportprogram, közművelődési program vagy a faluház, illetve egyéb épület vagy temető látó-

gatása. A könyvtári program azért lehet vonzó és ajánlható, mert minden esetben az ismeretátadásra épít, és ezt elvihető, használható, kézbe vehető dokumentumháttérrel teszi. Az embereket leköti, ha érdekes dolgokról hallanak, és ezekhez forrásokat is kapnak. Szeretik, ha nekik szóló és személyre szabott az a program, ami- ben részt vesznek. A könyvtár ennek biztosítá- sára képes.

A kérdés sorszáma a kérdőíven: 10.

Részben kontroll célból került a kérdőívbe a rangsorkészítés feladata. Az előző pontban már megismert 15 lehetőséggel kellett a válaszadóknak ismét dolgozniuk. A feladatuk most rangsor készítése volt. Az előző kérdésben a lehetőségek esetében a preferáltságra, annak fokára (elutasít, közömbös, preferál) kérdeztünk rá, amiből a „pozitív ajánlás” alapján már létrejött egy rang-

sor, így lehetőségünk van a 9-es kérdés kapcsán kapott és a jelenlegi (10-es) kérdés kapcsán megalkotott rangsor összevetésére. Elvileg (következő válaszadás esetén) a két rangsornak fednie kell egymást.

A 10-es kérdés így szól: Ön szerint az alábbi lehetőségek egy képzeletbeli rangsorban milyen helyet foglalnának el? A legfontosabb kerüljön előre, a legkevésbé fontos hátra. Ez alapján az alábbi sorrend alakult ki.

Ajánlott intézmény, program	Ajánlási rangsor a 9-es kérdés alapján	A könyvtáros rangsora a 10-es kérdés alapján	Eltérés értéke a két rangsor között
Települési esemény, falunap	1	1	0
Könyvtárhasználat, könyvtári program	2	3	1
Templom	3	2	1
Sportprogram	4	8	4
Műalkotás	5	4	1
Közművelődési program	6	5	1
Kiállítás, bemutató	7	6	1
Faluház, tájház	8	7	1
Egyéb épület	9	9	0
Egyéb program	10	14	4
Temető	11	10	1
Étkezés, szórakozás	12	13	1
Fürdő, egyéb szabadidő program	13	12	1
Kert, arborétum	14	11	3
Mozi	15	15	0

A két rangsor mindösszesen három esetben mutat jelentősebb eltérést. Ez a válaszadás következetességét és hitelességét mutatja. A sportprogram, az „egyéb program” és a kert/arborétum fontosságának a megítélése még bizonytalan, ezek a programok ezek szerint még nem rögzültek egyértelmű módon a településen érvényesülő értékláncban. Az azonban nyilvánvaló és egyér-

telmű, hogy a falunap, a templom és a könyvtár az a három elem, ami az értéklánc preferált helyeit foglalja el.

A kérdés sorszáma a kérdőíven: 11.

Kíváncsiak voltunk arra is, hogy a válaszadók a könyvtár szerepét a közösségi élet vonatkozásában milyennek ítélik meg. A válaszadás során az következő lehetőségek közül választhattak:

- Nélkülözhetetlen, nélküle nincs közösségi élet;
- Meghatározó, jelentős szerepe van;
- Van szerepe, de nem jelentős;
- Egyáltalán nem fontos a közösségi élet szá-

mára, hogy van-e könyvtár;

- Nem tudom megítélni;

A kérdésre adott válaszok az alábbi megoszlást mutatják:

Ön szerint a település számára a könyvtár milyen közösségi szereppel bír? Pozitív válaszlehetőség	Negatív válaszlehetőség	Válaszok %-ban	
		Pozitív	Negatív
Meghatározó, jelentős szerepe van.		52,18%	
Van szerepe, de nem jelentős.		22,53%	
Nélkülözhetetlen, nélküle nincs közösségi élet.		19,91%	
Nem tudom megítélni.		2,47%	
Nincs válasz.		1,74%	
Egyáltalán nem fontos a közösségi élet számára, hogy van-e könyvtár.		1,16%	
Összesen:		72,09%	27,9 %

A válaszadók 94,62%-a tulajdonít a könyvtárnak szerepet a közösségi élettel összefüggésben, ez tehát egyértelmű szerepre utal. Ugyanakkor a megítélés árnyalandó. A szerepet nélkülözhetetlennek vagy meghatározónak a válaszadók 72% tartja, míg ezt a szerepet jelentéktelennek érzi a válaszadók 23%-a.

Ez a válaszarány (72 / 28) jól láthatóan korrelál a 7. kérdésre adott válaszokkal. Ott a könyvtár partnerségére kérdeztünk rá és 76/24-es együttműködési értéket kaptunk.

A kérdés sorszáma a kérdőívben: 12., 13., 14.

Kíváncsiak voltunk arra is, hogy a könyvtáros miben és hogyan látja a szerepét a fiatalok, a nyugdíjasok és a munkaképes korúak ellátásában. Az erre vonatkozó kérdést nyitott kérdés formában tettük fel. A válaszadók saját szavaikkal fogalmazták meg, ők hogyan látják ezt a szerepet. A következőkben a jellemző válaszformulákból idézünk:

© *Ön szerint milyen lehetőségeket biztosít a könyvtár a fiataloknak?*

- kulturált, csendes elmélkedésre olvasgatásra megfelelő hely;
- a könyvtár segítségével hozzájutnak a kért információhoz, szolgáltatásokhoz. pl. fénymásolás, internethasználat, tájékozódás;
- közösségépítő szerepe van, a kisgyerekek számára a játékhoz, rajzoláshoz nyújt szerepet, a nagyobb gyerekek részére szórakozásra, filmnézésére, tanulmányaik bővítésére biztosít lehetőséget;
- közös találkozási hely, tanulási segítség, internethozzáférési lehetőség, szabadidő hasznos eltöltése;
- kell egy hely, ahol esetleg még olvasni is lehet az E-galaxison innen;
- könyvek és egyéb dokumentumok (folyóirat, DVD) kölcsönzése;
- könyvkölcsönzés, olvasás, internethasználat;
- segítségnyújtás, beszélgetések;
- találkozás, művelődés, vitafórum, közösségi megmozdulások;
- ifjúságsegítői tanácsadás, munkahelykeresés,

iskolai dolgozatokhoz segítségnyújtás, szabadidő eltöltés, életvitel tanácsadás, családsegítő szolgáltatás, információ átadás, kapcsolattartás;

- távolság áthidalása;
- könyvtárórák megtartása;
- nyári munkahely-keresés;
- a diákoknak fontos találkozó helye a könyvtár. Szívesen készülnek itt egy-egy kiselőadásra, tanulmányi versenyekre. A felkészüléshez a könyveken kívül a számítógépeket és a könyvtáros segítségét is igénybe veszik;
- lexikonhasználat;
- világnézetformálás;
- gyermekrendezvények;
- álláskeresési lehetőség, pályázatok elküldése interneten, folyóiratok elérhetősége, kötelező olvasmányok beszerzése, iskolai feladatokhoz információk beszerzése, ismerkedés neten keresztül, közösségi oldalak elérhetősége, fénymásolás, színezés, játék;
- nyelvtanulásban segítség;
- segít felfedezni újra az olvasás örömét. Kitágítja a világot. Szórakoztat és nevel egyben;
- alkalmas a könyvtár az összejöveteleikre, információgyűjtésre, tanácsadásra, kulturális programokra.
- szabadidős elfoglaltság, tanfolyamok szervezése, álláskeresés, kikapcsolódás;
- legfontosabb a szociális funkciója;
- szakkör, tábor, szavalóverseny, rajzverseny.

☉ *Ön szerint milyen lehetőségeket biztosít a könyvtár a nyugdíjasoknak?*

- tematikus újságok;
- találkozási hely, internethasználat segítése, olvasnivaló biztosítása, szabadidő hasznos eltöltése;
- olvasás, beszélgetés, kikapcsolódás;
- kölcsönzés és találkozás;
- klub;
- összejövetel, beszélgetések, emlékek, közös élmények, visszatekintés a régi időkre, akár egy könyv megpillantásával;
- a szabadidő hasznos eltöltése, kapcsolatok ápolása, az ismeretek bővítése;

- szórakozás, művelődés, számítógéphasználat, internet, közösségi színtér, segítségnyújtás ügyes-bajos dolgokban, egy kellemes nyugodt hely a kikapcsolódásra művelődésre;
- nyugdíjas klub, nyugdíjas bibliaóra;
- egészségügyi előadások;
- egyedülállóknak „szórakozási” lehetőséget, kimozdulást otthonról,
- találkozási színtér, ahol a nyugdíjasok hetente találkoznak, megbeszélik ügyes-bajos dolgait; programokat, kirándulásokat szerveznek. részt vesznek a falu közösségszervező munkájában;
- könyvek kölcsönzése, folyóiratok olvasása, számítógép, internethasználat;
- a népdalkör próbáira esztétikus, barátságos körülményeket biztosít, egyéni beszélgetésekre lehetőség van;
- kapcsolattartás, szellemi fejlődés, nyugalom, megértés, ismerkedés, emlékek megőrzése;
- nem igazán járnak ide a nyugdíjasok, mivel nincs rá igényük: nem olvasnak, nem használnak számítógépet;
- hetente összejövetelhez helyet biztosít az idősök klubjának, havonta irodalmi programot tart, évenként nagyrendezvényhez helyet és segítséget biztosít;
- internetelérhetőség, folyamatosan bővülő könyvállomány, közösségbe való bekapcsolódás, a fiatalok megismerése;
- nyugdíjas klub hiányában az egyetlen olyan hely, ahol olvasmányélményeiket megoszthatják és ajánlják egymásnak, megbeszélhetik a gondolataikat, megosztják egymással és velem napi gondolataikat, panaszaikat.

☉ *Ön szerint milyen lehetőségeket biztosít a könyvtár a munkaképes korúaknak?*

- információs lehetőséget, könyvkölcsönzést, programokon való részvételt;
- álláskeresés, netezés, olvasás;
- kölcsönzés és találkozás;
- fénymásolás, szkennelés, internet, pályázatfigyelés stb.;
- szakkönyvek és folyóiratok, internetes munkahelykeresés,

- kölcsönzés, újság olvasási lehetőség, tv-, filmnézés, zenehallgatás, könyvtári estek;
- kikapcsolódás;
- önéletrajz;
- információgyűjtés, közösségformálás, kulturális programok, szabadidő eltöltés, kikapcsolódási lehetőség;
- helytörténeti ismeretszerzés;
- önművelés, tanulás, szórakozás;
- játékok, olvasás, filmnézés, beszélgetés;
- élethosszig tartó tanulás biztosítása;
- közösségi tér, találkozókhoz, beszélgetésekhez;
- hobbi, szórakozás, kikapcsolódás, internetelés, ismeretbővítés;
- olvasás, művelődés, számítógép használat;
- tanfolyamok szervezése, szakkörök, internet, tájékoztatás, közhasznú információk, szervezés;
- szakirodalom és szépirodalom kölcsönzése, irodalomkutatás;
- a nemzedékek összefogását, és együttműködését, családok összefogását, közös programokat;
- a könyvtár nyitott, mindenkinek tudunk segíteni, menetrend, állásajánlat, naprakész adat-szolgáltatást vehetnek igénybe;
- író-olvasó találkozó, könyvbemutató, irodalmi, művészettörténeti témájú előadások;
- önképzés, tanulás, kutatás, szórakozás, segítség a hátrányos helyzetben lévőknek a szociális feladatok ellátásában, ügyintézés;
- az Európai Unió munkavállalással kapcsolatos információi;
- segítség (pl. SZJA bevallás elkészítésében, hivatalos levelek, önéletrajzok megírása);
- az olvasás örömét, beszélgetést, együtt készülődést bármilyen ünnepre vagy rendezvényre, internethasználat.

A kérdés sorszáma a kérdőíven: 15.

Kíváncsiak voltunk arra is, hogy a könyvtáros mit gondol arról, hogy általában az emberek mennyire tartják fontosnak a településen a könyvtár működését. A kérdés megítéléséhez az alábbi kategóriákból lehetett választani:

- nagyon fontosnak tartják;

- fontosnak tartják;
- különösképpen nem foglalkoznak vele;
- nem igazán foglalkoztatja őket ez a kérdés;
- nem tudja megítélni.

Lehetséges válaszok	A beérkezett válaszok száma (db)	A beérkezett válaszok száma a válaszadók százalékában (%)
Nagyon fontosnak tartják.	166	24,13%
Fontosnak tartják.	333	48,40%
Különösképpen nem foglalkoznak vele.	82	11,92%
Nem igazán foglalkoztatja őket ez a kérdés.	35	5,09%
Nem tudja megítélni.	25	3,63%
Nincs válasz.	47	6,83%

Ez a kérdés a 11-es kérdéssel vonható párhuzamba. Ott a könyvtáros önmaga nevében nyilatkozott a könyvtár fontosságáról, itt pedig a lakosság nevében kellett ezt tennie. A válaszok alapján a megítélés szinte teljesen azonos. Ott a kerekített arány 72 támogatás/28% elutasítás volt, itt pedig 73 támogatás/27 % elutasítás.

A kérdés sorszáma a kérdőíven: 16.

Végezetül pedig kíváncsiak voltunk arra, hogy a kistelepülés könyvtárosa hogyan ítéli meg az ellátásban résztvevő szolgáltató könyvtár szerepét. Rákérdeztünk ezért arra, hogy miben és milyen mértékben segíti a faluban a helyi könyvtári tevékenységet a szolgáltatást végző (megyei, városi) könyvtár. Az alábbi 11 válaszlehetőségeket kínáltuk fel:

- információt biztosít, tanácsot ad, segít;
- könyvtári dokumentumokkal segít;
- rendezvényeket, programokat biztosít;

- pályázati forrásból támogatást nyújt;
- segít a helytörténeti dokumentumok feldolgozásában, feltárásában;
- segíti a fiatalok ellátását programokkal;
- könyvtárközi kölcsönzési szolgáltatást nyújt;
- honlapján megjelenít településsel kapcsolatos információkat, szolgáltatásokat;
- adatbázist épít, amiben a helyi könyvtári állomány is benne van;
- alkalmanként a munkatársai a helyszínen is segítenek;
- egyéb formában segít.

A válaszokat az alábbi kategóriák alapján minden felkínált válaszelethez külön-külön lehetett megadni:

- nem segít;
- nem igazán segít;
- érezhető a segítség;
- nagyon segít;
- nélkülözhetetlen a segítség.

A következő táblázatban összegeztük a válaszokat. A megjelenítést a „nélkülözhetetlen a segítség” kategóriára adott érték csökkenő sorrendjében végeztük.

A segítség típusa	nem segít	nem igazán segít	érezhető a segítség	nagyon segít	nélkülözhetetlen a segítség	nincs válasz
könyvtárközi kölcsönzési szolgáltatást nyújt	0,73%	1,89%	7,99%	19,33%	61,34%	8,72%
könyvtári dokumentumokkal segít	0,15%	1,31%	10,32%	23,40%	58,72%	6,10%
adatbázist épít, amiben a helyi könyvtári állomány is benne van	2,47%	2,47%	9,88%	12,65%	54,36%	18,17%
információt biztosít, tanácsot ad, segít	0,15%	0,87%	14,24%	24,71%	53,49%	6,54%
alkalmanként a munkatársai a helyszínen is segítenek	2,03%	2,62%	12,06%	18,90%	52,47%	11,92%
honlapján megjelenít településsel kapcsolatos információkat, szolgáltatásokat	5,38%	5,52%	13,81%	17,59%	36,34%	21,37%
egyéb formában segít	1,89%	1,16%	7,99%	18,75%	36,19%	34,01%
pályázati forrásból támogatást nyújt	6,98%	9,59%	15,26%	12,65%	29,80%	25,73%
rendezvényeket, programokat biztosít	3,92%	10,32%	22,09%	20,49%	26,02%	17,15%
segíti a fiatalok ellátását programokkal	4,94%	10,90%	21,37%	18,90%	20,06%	23,84%
segít a helytörténeti dokumentumok feldolgozásában, feltárásában	6,54%	8,14%	21,66%	16,28%	14,97%	32,41%

A válaszok több szempontból is értelmezendők. Jól látható, és ez örömteli, hogy a szolgáltatóhelyek egyértelműen pozitívan értékelik a szolgáltató könyvtár közreműködését. Az elutasító kategóriákban (nem segít, nem igazán segít) a legmagasabb értékeket a „pályázati forrásból való támogatás” és a „fiatalok ellátása” kapta, de ezek is 20 % alatti értékek, míg a támogatás mindenhol eléri a 30%-ot!

Jól látszik az is, hogy mely szolgáltatások működnek beágyazottan a szolgáltatóhely és a szolgáltató könyvtár között. Ilyennek tekinthető az első öt válasz, azaz a könyvtárközi kölcsönzés, a dokumentumellátás, az adatbázis-építés, az információs tanácsadás és a helyszíni segítségnyújtás.

A következő ötös csoportban már tapasztalhatjuk az elbizonytalanodást. Jelentősen megemelkedik, jellemzően 20% fölé kerül a nem válaszolók aránya, ami szintén a bizonytalanságra utal, az adott szolgáltatással összefüggésben, pedig

ebben a csoportban találjuk a honlap-információkat, a pályázati támogatást, a rendezvények támogatását és a fiatalok ellátását is. Azaz nagyon fontos szolgáltatásokról van szó. Sajnos, a fiatalok ellátása e blokkon belül az utolsó helyre került. Mindenképpen törekedni kellene ennek a helyzetnek a megváltoztatására.

Végezetül egy igazán kritikus szintre értünk el, ahol magas az elutasítás, alacsony a támogatás és magas a nincs válasz aránya is, pedig az egyik legfontosabb, a helyi kiskönyvtár tevékenységének fundamentumát jelentő szolgáltatási típusról, a helytörténeti dokumentumokról van szó. Ez a válasz mindenképpen komoly figyelmeztetésként értelmezendő abban a vonatkozásban, hogy a szolgáltató könyvtárnak és különösen a megyei könyvtárnak a helyismereti dokumentumellátás, dokumentumkezelés tekintetében jelentős tennivalói vannak.

Beérkezett: 2012. október 27.

Függelék: Kérdőív

1. A település (ahol a szolgáltatóhely működik) népessége *

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül:

- 100 fő alatti
- 100–500 fő közötti
- 500–1000 fő közötti
- 1000–3000 fő közötti
- 3000–5000 fő közötti
- 5000 fő feletti

2. A települése melyik régióba tartozik?

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül:

- Észak-Magyarország (Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nógrád)
- Észak-Alföld (Hajdu-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs-Szatmár-Bereg)
- Dél-Alföld (Bács-Kiskun, Békés, Csongrád)
- Közép-Magyarország (Pest)
- Közép-Dunántúl (Komárom-Esztergom, Fejér, Veszprém)
- Nyugat-Dunántúl (Győr-Moson-Sopron, Vas, Zala)
- Dél-Dunántúl (Baranya, Somogy, Tolna)

3. A településen működik:

Kérem, jelöljön meg egy megfelelő választ minden felsorolt elem számára:

	Igen, önállóan	Igen, összevonva	Nem működik	Nem tudom
Könyvtár	☐	☐	☐	☐
Iskola	☐	☐	☐	☐
Művelődési ház	☐	☐	☐	☐
Mozi	☐	☐	☐	☐
Faluház	☐	☐	☐	☐
E-Magyarország pont	☐	☐	☐	☐
Teleház	☐	☐	☐	☐
Ifjúsági klub, vagy egyéb ifjúsági közösségi színtér	☐	☐	☐	☐
Idősotthon, idősek napközije	☐	☐	☐	☐
Vallási felekezet, templom	☐	☐	☐	☐
Sportkör, sportklub, sportszervezet	☐	☐	☐	☐
Kocsma	☐	☐	☐	☐
Egyéb közösségi szerepet betöltő intézmény	☐	☐	☐	☐

4. Kulturális közösségek, működési helyszínek

	Ének- kar, dalkör	Zenei csoport, együttes	Nép- táncso- port	Társas- tánc- csoport	Klub	Szakkör	Ifjúsági közös- ség	Egyházi közös- ség	Nyug- díjas közös- ség	Egyéb közös- ség
Nincs ilyen csoport	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Iskolában működik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Művelődési házban működik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Moziban működik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Könyvtárban működik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Faluházban működik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Teleházban működik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ifjúsági klubban működik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nyugdíjas otthonban működik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vallási felekezet helyiségében működik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Ének- kar, dalkör	Zenei csoport, együttes	Nép- táncso- port	Társas- tánc- csoport	Klub	Szakkör	Ifjúsági közös- ség	Egyházi közös- ség	Nyug- díjas közös- ség	Egyéb közös- ség
Sportkör helyiségben működik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kocsmában működik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Egyéb helyen működik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Írjon a megfelelő rubrikába X jelet annak megfelelően, hogy a településén a felsorolt kulturális csoport működik-e vagy sem, s, ha működik, akkor mely helyszínen vagy helyszíneken. Egy kérdésre több válasz is adható, hiszen eltérő helyszíneken több azonos típusú (pl. énekkar) csoport is működhet a településen.

5. A könyvtárban tartott rendezvények (események) száma és az ezeken való résztvevők becsült száma/év.

Kérem, jelöljön meg egy megfelelő választ minden felsorolt elem számára:

	Nincs ilyen prog- ram	Évente 1-2 al- kalom- mal	Évente 3-5 al- kalom- mal	Évente 5-10 al- kalom- mal	Évente több mint 10 al- kalom- mal	Évente keves- ebb mint 50 fő	Évente 50 - 100 fő	Évente 100 - 200 fő	Évente 200 - 300 fő	Évente 300 - 500 fő	Évente 500 - 1000 fő	Évente 1000 fő felett
Kiállítás	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Író olvasó talál- kozó	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Verseny (szavaló, éneklő stb.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Könyvtári fog- lalkozás (felnőtt, gyerek)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Könyvtári óra iskolásoknak	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Használó képzés (felnőtt, gyerek)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Beszélgetés	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Irodalmi prog- ram	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zenei program	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Egészségügyi program	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Egyéb szabad- idős program	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ünnepség, falu- nap, évforduló, megemlékezés	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Filmvetítés DVD nézés	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Nincs ilyen program	Évente 1-2 alkalommal	Évente 3-5 alkalommal	Évente 5-10 alkalommal	Évente több mint 10 alkalommal	Évente kevesebb mint 50 fő	Évente 50 - 100 fő	Évente 100 - 200 fő	Évente 200 - 300 fő	Évente 300 - 500 fő	Évente 500 - 1000 fő	Évente 1000 fő felett
Egyéb (bármilyen más) program	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. A könyvtáron kívül tartott közösségi rendezvények

Kérem, jelöljön meg egy megfelelő választ minden felsorolt elem számára:

	Nincs ilyen program	Évente 1-2 alkalommal	Évente 3-5 alkalommal	Évente 5-10 alkalommal	Évente több mint 10 alkalommal	Évente kevesebb mint 50 fő	Évente 50 - 100 fő	Évente 100 - 200 fő	Évente 200 - 300 fő	Évente 300 - 500 fő	Évente 500 - 1000 fő	Évente 1000 fő felett
Ünnepség, falunap, évforduló, megemlékezés	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kulturális program	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sport program	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vallási, felekezeti program	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Turizmussal összefüggő egyéb közösségi program	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Egyéb program	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Az Ön véleménye szerint milyen szerepet tölt be a könyvtár a településen működő kulturális csoportok, közösségek életében?

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül:

- A könyvtár működése nem kapcsolódik a csoportok, közösségek életéhez;
- A könyvtár együttműködik a település közösségi életében jelen lévő csoportokkal, közösségekkel;
- A könyvtár a közösségszervezés fő színtere a településen;
- Nem tudom megítélni;

Válassza ki a megfelelő választ. Csak egy lehetőséget jelölhet meg!

8. Ön szerint a könyvtár és a településen működő kulturális csoportok / közösségek hogyan, milyen formában működnek együtt?

Kérem, válasszon ki mindent, ami érvényes:

- A könyvtár nem működik együtt;
- A könyvtár működési helyet biztosít;

- A könyvtár eszközöket ad;
- A könyvtár pénzt szerez, pályázatokat ír;
- A könyvtár személyzettel segít;
- A könyvtár szervezőmunkát végez;
- A könyvtár bemutatkozási lehetőséget biztosít;
- A könyvtár közreműködik a működés dokumentálásban;
- A könyvtár közreműködik az elért eredmények terjesztésében, az erről szóló híradások közvetítésében (honlapon, helyi sajtóban, hirdető felületén);
- A könyvtár egyéb módon segít;

Több válasz is adható

9. Ön mely közösségi, kulturális intézmény vagy program megtekintését ajánlaná szívesen a településre látogatóknak?

Kérem, jelöljön meg egy megfelelő választ minden felsorolt elem számára:

	1 = nem ajánlom	2 = nem igazán ajánlom	3 = érdemes talán megtekinteni	4 = ajánlom a megtekintését, jó program	5 = mindenk előtt ajánlom
Templom megtekintése	☐	☐	☐	☐	☐
Faluház, tájház megtekintése	☐	☐	☐	☐	☐
Kiállítás, bemutató megtekintése	☐	☐	☐	☐	☐
Egyéb épület (pl. iskola) megtekintése	☐	☐	☐	☐	☐
Műalkotás (szobor, emlékhely) megtekintése	☐	☐	☐	☐	☐
Temető megtekintése	☐	☐	☐	☐	☐
Kert, arborétum megtekintése	☐	☐	☐	☐	☐
Települési eseményen való részvétel ajánlása (falunap stb.)	☐	☐	☐	☐	☐
Sportprogram	☐	☐	☐	☐	☐
Fürdő vagy egyéb szabadidő eltöltési lehetőség	☐	☐	☐	☐	☐
Étkezés (pl. csárda) és/vagy szórakozás (pl. disco)	☐	☐	☐	☐	☐
Könyvtárhasználat, könyvtári programon való részvétel	☐	☐	☐	☐	☐
Mozi	☐	☐	☐	☐	☐
Közművelődési, kultúrházi program	☐	☐	☐	☐	☐
Egyéb program	☐	☐	☐	☐	☐

10. Ön szerint az alábbi lehetőségek egy képzeletbeli rangsorban milyen helyet foglalnának el?

Kérem, számozza be a választás sorrendjének megfelelően 1-től 15-ig a lehetőségeket

- Templom megtekintése;
- Faluház, tájház megtekintése;
- Kiállítás, bemutató megtekintése;

- Egyéb épület (pl. iskola) megtekintése;
- Műalkotás (szobor, emlékhely) megtekintése;
- Temető megtekintése;
- Kert, arborétum megtekintése;
- Települési eseményen való részvétel ajánlása (falunap stb.);
- Sportprogram;
- Fürdő vagy egyéb szabadidő eltöltési lehetőség;
- Étkezés (pl. csárda), szórakozás (pl. disco);
- Könyvtárhasználat, könyvtári programon való részvétel;
- Mozielőadás megtekintése;
- Közművelődési, kulturális program;
- Egyéb tevékenység: .....

A legfontosabb kerüljön előre, a legkevésbé fontos hátra.

11. Ön szerint a település számára a könyvtár milyen közösségi szereppel bír?

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül:

- Nélkülözhetetlen, nélküle nincs közösségi élet;
- Meghatározó, jelentős szerepe van;
- Van szerepe, de nem jelentős;
- Egyáltalán nem fontos a közösségi élet számára, hogy van-e könyvtár;
- Nem tudom megítélni.

12. Ön szerint milyen lehetőségeket biztosít a könyvtár a fiataloknak?

13. Ön szerint milyen lehetőségeket biztosít a könyvtár a nyugdíjasoknak?

14. Ön szerint milyen lehetőségeket biztosít a könyvtár a munkaképes korúaknak?

15. Mit gondol arról, hogy az emberek mennyire tartják fontosnak a településen a könyvtár működését?

Kérem, válasszon egyet az alábbiak közül:

- Nagyon fontosnak tartják;
- Fontosnak tartják;
- Különösképpen nem foglalkoznak vele;
- Nem igazán foglalkoztatja őket ez a kérdés;
- Nem tudom megítélni;

16. Ön szerint miben és milyen mértékben segíti a faluban a helyi könyvtári tevékenységet a szolgáltatást végző (megyei, városi) könyvtár?

Kérem, jelöljön meg egy megfelelő választ minden felsorolt elem számára:

	1 = nem segít	2 = nem igazán segít	3 = érezhető a segítség	4 = nagyon segít	5 = nélkülözhetetlen a segítsége
Információt biztosít, tanácsot ad, segít	☐	☐	☐	☐	☐
Könyvtári dokumentumokkal segít	☐	☐	☐	☐	☐
Rendezvényeket, programokat biztosít	☐	☐	☐	☐	☐
Pályázati forrásból támogatást nyújt	☐	☐	☐	☐	☐
Segít a helytörténeti dokumentumok feldolgozásában, feltárásában	☐	☐	☐	☐	☐
Segíti a fiatalok ellátását programokkal	☐	☐	☐	☐	☐
Könyvtárközi kölcsönzési szolgáltatást nyújt	☐	☐	☐	☐	☐
Honlapján megjelenít településsel kapcsolatos információkat, szolgáltatásokat	☐	☐	☐	☐	☐
Adatbázist épít amiben a helyi könyvtári állomány is benne van	☐	☐	☐	☐	☐
Alkalmanként a munkatársai a helyszínen is segítenek	☐	☐	☐	☐	☐
Egyéb formában segít	☐	☐	☐	☐	☐

Lapról hangra

A www.laprolhangra.hu honlap 2012-ben elnyerte Az Év Honlapja minőségi díjat, valamint első lett az Informatika a Társadalomért Egyesület eFestival versenyének Társadalmi befogadás kategóriájában. A Lapról hangra oldalon látó önkéntesek olvasnak fel újságcikkeket vak vagy gyengénlátó hallgatónak. Az újságok, folyóiratok túlnyomó többsége kizárólag nyomtatásban jelenik meg vagy a képernyőolvasó és nagyító programok által nem kezelhető felületen érhető el, a Lapról hangra viszont egyszerűen hozzáférhetővé, sőt letölthetővé teszi ezeket. A portál nemcsak a legkülönbözőbb témájú cikkek lelőhelye, hanem egy baráti közösség is, amelynek látó és látássérült tagjait az olvasás szeretete köti össze. A cikkek után található „Hozzászólók” rovatban és a www.vakinfo.hu weboldalon létrehozott fórumban olvasóknak és felolvasóknak egyaránt lehetőségük van a cikkek megvitatására.

(Forrás: www.metropol.hu, 2013. január 29. 16. p. Tar Zsuzsanna tájékoztatása alapján)

NAV a könyvtárban

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal 2013-ban Bács-Kiskun megyében négy, Békés megyében egy, Csongrád-ban öt könyvtárban működtet kihelyezett ügyfélszolgálatot, hogy azok az adózók, akik nem rendelkeznek internetes hozzáféréssel, a szakemberek segítségével kitölthessék adóbevallásukat.

(Forrás: http://nav.gov.hu/nav/regiok/del_alfold/delalfold/aktualis/konyvtarprogram.html)